

Tallinna Haridusamet

28.05.2024 nr 9.5-2.2/23-24/30/1-3

**Tallinna 53. Keskkooli haldusjärelevalve
õendi kinnitamine**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022. a käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tallinna 53. Keskkooli haldusjärelevalve õendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kerli Moora
järelevalve valdkonna peaekspert

Koopia: Tallinna 53. Keskkool, info@53keskkool.ee

735 0384
kerli.moora@hm.ee

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna
järelevalve valdkonna peaeksperdi korraldusega
„Tallinna 53. Keskkooli haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

TALLINNA 53. KESKKOOLI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna 53. Keskkool (edaspidi *kool*) on Tallinna Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalõppeasutus aadressil J. Sütiste tee 42, 13420, Tallinn, Harju maakond.
2. Haldusjärelevalvet teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 15.11.2023.a korralduse nr 9.5-2.2/23-24/25/2 „Haldusjärelevalve algatamine Tallinna 53. Keskkoolis“ alusel haridus- ja teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Kerli Moora ja Anne Põldsaar. Ekspertdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna juhataja Merle Loodus-Adamson.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on õppe korraldamisel, sh eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastavad kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalve algas 09.04.2024.
5. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajatega, õpilaste ja hoolekogu esindajatega, tutvuti kooli vaadeldava valdkonna dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekandeid.

KOKKUVÕTE

Tallinna 53. Keskkool on Tallinna linnas tegutsev eesti ja vene õppekeelega munitsipaalüldhariduskool, mis korraldab õpet I–III ja gümnaasiumiastmes. EHISe andmetel õpib 2023/2024. õppeaastal koolis 827 õpilast: I kooliastmes 207, II kooliastmes 233, III kooliastmes 230, gümnaasiumis 157 õpilast ning töötab 79 õppe- ja kasvatusala töötajat. Kooli põhikooli osas on õppekeeleks vene keel ja gümnaasiumis eesti keel (60% õppetööst toimub eesti keeles).

Koolil on kaks õppekava: Tallinna 53. Keskkooli õppekava ja Tallinna 53. Keskkooli põhikooli õppekava. Kooli õppekavad on kinnitanud direktor, kuid puuduvad õppenõukogu arvamused. Kooli õppekava üldosad ei ole kooskõlas põhikooli riiklikus õppekavas (edaspidi *PRÕK*), gümnaasiumi riiklikus õppekavas (edaspidi *GRÕK*) ja põhikooli- ja gümnaasiumi seaduses (edaspidi *PGS*) sätestatuga ja vajavad täiendamist. Põhikooli ainekavades on vastuolud *PRÕK*is sätestatuga järgnevate õppeainete ainekavades: vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena, loodusõpetus, keemia, füüsika, geograafia, A-võõrkeel, ajalugu, muusika, kunst, käsitöö, kodundus, tehnoloogia, kehaline kasvatus, valikaine informaatika. Gümnaasiumi ainekavades on vastuolud *GRÕK*is sätestatuga järgnevate õppeainete ainekavades: vene keel, kirjandus, B2-sihttasemega võõrkeel, B1-sihttasemega võõrkeel, inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus, kunst. Koolile tehakse ettekirjutus viia õppekavad kooskõlla riiklike õppekavadega. Ka tuleb koolil tagada põhikooli õppekavas eesti keeles läbiviidavate õppeainete määratlemine. Gümnaasiumi õppekavas pole korrektselt esitatud kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste andmeid ning erinevate õppekeelte kasutamist vastavalt tegelikule õppekorraldusele koolis.

Koolis on mitmeid eriklasse, kuid õppekavas pole esitatud eriklasside moodustamise ja õppekorralduse põhimõtteid. Koolile tehakse ettekirjutus tagada õpilastele tõhustatud ja eritoe rakendamine vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele, kuna EHISe andmetel pole see kõigile õpilastele koolis tagatud. Koolis on ka koduõppe õpilasi, kuid neile kõigile ei olnud koostatud individuaalset õppekava (edaspidi *IÕK*). Lisaks soovitatakse koolil vajadusel koostada *IÕK*d ka tavaklassis õppivatele HEV õpilastele.

Koolis on ületatud õpilaste suurimat lubatud nädala õppekoormust põhikoolis. Koolil puudub kehtiv päevakava, sh tunniplaan. Koolis kasutatakse klassipäevikuna e-Kooli. Järelevalves tutvuti klassipäevikute sissekannetega juhuvalimi alusel ning selgus, et osades klassides ei järgita päeviku täitmisel kehtivat korda, puudus tundide sisu kirjeldus.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 79. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 60 töötajal (76%-l). 24% õppe- ja kasvatusala töötajatest ei oma seaduses nõutud kvalifikatsiooni. EHISe andmetel annavad õpetajad koolis 1588 õppetundi. Neist 1242 tundi (78%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane. Kvalifikatsioonile mittevastavad õpetajad annavad kokku 346 ainetundi (22%). Koolis antakse kokku 282 eesti keele tundi, neist 92 tundi (33%) annavad nõutava kvalifikatsioonita õpetajad. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaalu ei saa pidada piisavaks. Koolis on tagatud psühholoogi, logopeedi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Koolis puudub eripedagoog.

Järelevalves vaadati ka õpetajate eesti keele oskuse taset. Õpetajate keeleoskust on Keeleamet kontrollinud koolis regulaarselt alates 2010. aastast, viimane kontroll toimus novembris 2023. Kehtiv ettekirjutus keeletaseme eksami sooritamiseks on neljal õpetajal ja ühel õpetajal on ettekirjutus keeleoskuse täiendamiseks. EHISe andmetel on kooli põhikooli ja ka gümnaasiumi osa eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal olnud läbivalt madalam kui Eestis

keskmiselt. Vestlusest juhtkonnaga selgus, et õpetajad osalevad aktiivselt eesti keele õppes ja soovivad sooritada eesti keele tasemeeksamit, et vastata kvalifikatsiooninõuetele.

Järelevalves vaadeldi eestikeelseid õppetunde. Keeleameti ekspert vaatles kolme I kooliastme eesti keele tundi, kahte III kooliastme eesti keele tundi ja nelja gümnaasiumi eestikeelset tundi (usundiõpetus, geograafia, muusika, meedia). Haridus- ja Teadusministeeriumi järelevalve läbiviijad vaatlesid ühte I kooliastme eesti keele tundi, ühte II kooliastme eesti keele tundi, ühte III kooliastme eesti keele tundi, ühte gümnaasiumi eestikeelset tundi (Tallinna ajalugu) ja kahte gümnaasiumi eesti keele tundi.

Vaadeldud tundides oli kommunikatiivset keeleõpet soodustav õppekeskkond piiratud. Õpilastel puudus omavaheline silmside, tunnis istuti üksteise selja taga. Puudus aktiivne omavaheline arutlemine ning aktiivõppemeetodite kasutamine, arendati rohkem kuulamist ja lugemist, aktiivne suhtlus jäi nõrgaks. Õpetajad löid tundides turvalise ja eksimishirmust vaba õppekeskkonna, märgati ja toodi välja õpilase edusamme. Keeleameti hinnangul vastab õpilaste keeletase vaid osaliselt õppekavas nõutud tasemele. Kooli põhikooli osas on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud läbivalt Eesti ning ka Tallinna samast osakaalust madalam. Kooli gümnaasiumi osas on eesti keel teise keelena riigieksamil viimastel aastatel B2 keeletaseme saavutanud järjest väiksem osakaal lõpetajatest ning ka keskmine eksamitulemus on läbivalt järjest madalamaks muutunud. Õpilased rääkisid vestlusel, et sooviksid õppida rohkem eesti keeles ning osa õpilastest soovis, et eesti keele õppe kvaliteet oleks kõrgem.

Koolil on kehtiv sisehindamise kord ning järelevalves esitati 2021–2023 sisehindamise aruanne. Koolil puudub kehtiv arengukava. Üldtööplaanis on ühe tegevusena planeeritud eesti keeles aine õpetamise kontroll gümnaasiumis ja põhikoolis. Kooli juhtkond kinnitas, et külastab ainetunde ja külastusel hinnatakse mh õppevahendite sobivust.

Koolil on olemas ka eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava kuni aastani 2030. Tegevuskava sissejuhatusest selgub, et enamikes põhikooli klassides ei olnud sellel õppeaastal ühtegi eestikeelset tundi peale eesti keele. Tegevuskavas on toodud välja meetmed, millega toetatakse õpilaste ja õpetajate eesti keele arengut. Kava täitmiseks on koolis loodud rääkivad seinad eesti keeles, arendatud koostööd Tallinna Saksa Gümnaasiumiga, alates aprillist on suurendatud eestikeelse õppe mahtu kolmandates klassides. Õpetajate keeleõppe ja eesti keeles õpetamise toetamiseks planeeritakse ülemineku tegevuskava kohaselt LAK-õppe koolitusi ja osalemist stažeerimisprogrammis. 2030. aastaks planeeritakse muuta õppekeskkond täielikult eestikeelseks.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava ja õppekorraldus

1.1. PGSi¹ kohaselt peab kool riiklike õppekavade alusel koostama õppekava, mis on koolis õpingute alusdokument ja milles eelkõige tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud riiklike õppekavade raames. Kooli õppekava peab kehtestama kooli direktor ning õppekava ja selle muudatused tuleb enne kehtestamist esitada arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule².

Kool esitas järelevalves põhikooli õppekava ja gümnaasiumi õppekava, mõlemad dokumendid on kehtestanud direktor³, arvamuse on andnud õpilasesindus⁴, hoolekogu⁵, õppenõukogu pole arvamust esitanud. Vastavalt PGSile⁶ on kooli õppekavad kodulehel avaldatud.

1.2. Järelevalves hinnati kooli õppekava vastavust PRÕKile⁷, GRÕKile⁸ ja PGSile. Nii põhikooli kui gümnaasiumi ainekavad on koostatud nende riiklike õppekavade ainekavade alusel, mis kehtisid enne 10.03.2023 ja mille alusel on koolil õigus õpetada kuni 01.09.2024.

1.3. Kooli õppekava üldosad ei ole kooskõlas PRÕKis, GRÕKis ja PGSis sätestatuga ja vajavad täiendamist.

1.3.1. Nii põhikooli kui ka gümnaasiumi õppekava üldosas puudub üldpädevusena digipädevus. Õppekavas loetletud üldpädevuse õpipädevus nimetus ja kirjeldus ei ole kooskõlas PRÕKiga⁹ ja GRÕKiga¹⁰.

1.3.2. Põhikooli tunnijaotus ei ole viidud kooskõlla PRÕKi¹¹ ajakohastatud tunnijaotusega, vähem on eesti keel teise keelena ja rohkem vene keele tunde.

1.3.3. Põhikooli õppekava tunnijaotustabelis ei ole erisusi PRÕKis¹² toodud kohustuslikust tunnimahust, samas matemaatika valdkonna ainekava dokumendis on kirjas, et teises kooliastmes on 15 tundi matemaatikat. Kooli õppekavas ja matemaatika ainekavas olev info tuleb ühtlustada ja kui toimuvad lisatunnid matemaatikas, lisada selgitus, milleks lisatunde kasutatakse.

1.3.4. Õppekava läbivate teemade kirjeldused on nii põhikooli kui ka gümnaasiumi üldosades uuendamata vastavalt PRÕKile¹³ ja GRÕKile¹⁴.

1.3.5. Kooli õppekava tuleb täiendada õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtete osas vastavalt PRÕKile¹⁵, hetkel on selles õppekava punktis esitatud ainult õpetaja töökava koostamine, mis ei ole PRÕKi¹⁶ kohaselt juba 2013. aastast eraldi nõue.

¹ PGS, § 17 lg 1.

² PGS, § 17 lg 2.

³ Direktori 01.09.2017 käskkiri nr 134 „Kinnitamine“.

⁴ Hoolekogu 04.09.2017 koosoleku protokoll.

⁵ Hoolekogu 04.09.2017 koosoleku protokoll.

⁶ PGS, § 69 lg 1.

⁷ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

⁹ PRÕK, § 4 lg 4.

¹⁰ GRÕK, § 4 lg 4.

¹¹ PRÕK, § 25 lg 11.

¹² PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹³ PRÕK, § 14.

¹⁴ GRÕK, § 10.

¹⁵ PRÕK, § 24 lg 6 p 9.

¹⁶ PRÕK, § 24 lg 6 p 9.

1.3.6. Gümnaasiumi õppekava tunnijaotusplaani tuleb täiendada, et sealt selguks täpselt kursuste arv ning esitada korrektne ülevaade tegelikult pakutavatest kohustuslikest ja valikkursustest kooli õppekavas vastavalt GRÕKile¹⁷.

1.3.7. Gümnaasiumi õppekava üldosa tunnijaotusplaanis on nimetatud valikaine B1-võõrkeel. GRÕKi¹⁸ kohaselt kuuluvad võõrkeelte ainevaldkonda kohustuslikud õppeained B2-sihttasemega võõrkeel ja B1-sihttasemega võõrkeel. Vajalik on täpsustada tunnijaotusplaanis B2- ja B1-sihttasemega võõrkeeled.

1.3.8. Gümnaasiumi tunnijaotusplaanis on näha vaid laia matemaatika tundide jaotus. GRÕK¹⁹ sätestab, et õpilasel peab olema võimalus valida kitsa ja laia matemaatika vahel. GRÕKi²⁰ kohaselt on kitsa matemaatika järgi õppinud õpilastel õigus üle minna laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale. Ülemineku tingimused peab kool sätestama oma õppekavas.

1.4. Põhikooli ainekavades on vastuolud PRÕKis sätestatuga järgnevate õppeainete ainekavades: vene keel, kirjandus, eesti keel teise keelena, loodusõpetus, keemia, füüsika, geograafia, A-võõrkeel, ajalugu, muusika, kunst, käsitöö, kodundus, tehnoloogia, kehaline kasvatus, valikaine informaatika. Järelevalves ei esitatud valikaine „Tallinna ajalugu“ ainekava.

1.4.1. Vene keele, kirjanduse ja eesti keele teise keelena ainekavad ei ole viidud kooskõlla PRÕKi²¹ ajakohastatud ainevaldkonnakava ainekavaga, mis jõustus 11. märtsil 2023 ja mille rakenduskohustus algas koolidele 1. septembrist 2023.

1.4.2. Keele ja kirjanduse valdkonnakaval puudub terviklik üldosa, mida PRÕK²² ette näeb. Korrigeerimata on sihttasemed, mis on uuendatud ainekava alusel esimese kooliastme lõpuks eakohane A2, teise kooliastme lõpuks eakohane B1 ja kolmanda kooliastme lõpuks eakohane B2.

1.4.3. Õppekavas puudub PRÕKi²³ kohaselt saksa keele kui A-võõrkeele ainekava. Kooli õppekava üldosas ning võõrkeelte valdkonnakava üldosas on nimetatud A-võõrkeeltena inglise ja saksa keelt.

1.4.4. Loodusõpetuse III kooliastme ainekava aluseks ei ole ajakohastamata PRÕKi lisa 4 ega 2023. aastal ajakohastatud lisa 4.

1.4.5. Geograafia ainekavas on esitamata PRÕK²⁴ järgi 8. ja 9. klassi õpitulemused ja õppesisu.

1.4.6. Ajaloo ainekavas ei ole 5. klassi õpitulemused ja õppesisu vastavuses PRÕKiga²⁵.

1.4.7. Muusika ainekavas puuduvad PRÕKi²⁶ järgi kõikides kooliastmetes õpitulemused pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises, laulmises esitatud ühislauludes on puuduvaid laule.

1.4.8. Kunsti ainekavas puuduvad PRÕKi²⁷ järgi teise ja kolmanda kooliastme õpitulemused ja õppesisu.

¹⁷ GRÕK, § 19 lg 6 p 2.

¹⁸ GRÕK, lisa 7.

¹⁹ GRÕK, § 11 lg 4.

²⁰ GRÕK, lisa 3.

²¹ PRÕK, § 25 lg 11.

²² PRÕK, § 24 lg 5.

²³ PRÕK, § 24 lg 7.

²⁴ PRÕK, § 24 lg 7.

²⁵ PRÕK, lisa 6.

²⁶ PRÕK, lisa 3.

²⁷ PRÕK; § 24 lg 7.

1.4.9. Käsitöö, kodunduse ja tehnoloogia ainekavad on esitatud soopõhiselt ega ole vastavuses PRÕKiga²⁸.

1.4.10. Kehalise kasvatuse ainekavas esitatud ujumise õpitulemus ei ole kooskõlas PRÕKiga²⁹.

1.4.11. Võõrkeelte valdkonnakavas on puudu digipädevus vastavalt PRÕKile³⁰.

1.4.12. Valdkonnakavas nimetatakse õppeainetena A- ja B-võõrkeelt ning loetletakse nende õppeainete nädalatunnid. Kooli õppekava üldosast nähtub, et koolis õpitakse eesti keel teise keelena ainekava alusel ning B-võõrkeelt ei õpita. Võõrkeelte ainevaldkonda kuuluvate ainete loetelu ja nädalatunnid pole kooskõlas õppekava üldosaga.

1.4.13. Matemaatika ainekavas on vastavalt PRÕKile³¹ kirjeldamata kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus, matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus ja digipädevus.

1.4.14. Matemaatika ainekavas on teiste ainevaldkondadega lõimingutest kirjeldatud vaid lõiming loodusvaldkonna ja võõrkeelte valdkonna ainetega. Vastavalt PRÕKile³² tuleb lisada ka kirjeldused, kuidas lõimitakse matemaatikat teiste, nimetamata, valdkondadega.

1.4.15. Informaatika ainekavas tuleb PRÕKi³³ kohaselt esitada õppesisu ja õpitulemused klassiti, hetkel on need esitatud kahe klassi lõikes.

1.4.16. Loodusvaldkonna ainekavades on kasutatud üldpädevuste nimetusi, mis on aegunud. Üldpädevuste nimetused tuleb võtta kehtivast põhikooli riiklikust ainekavast.

1.4.17. Loodusõpetuse III kooliastme ainekava aluseks on aegunud ainekava variant. Koolil tuleb ainekava aluseks võtta 2014. või 2023.a uuendatud ainekava.

1.4.18. Keemia ainekava aluseks on aegunud ainekava variant. Koolil tuleb ainekava aluseks võtta 2014. või 2023.a uuendatud ainekava.

1.4.19. Usundiõpetuse ainevaldkonna kirjelduses märgitakse, et usundiõpetust on võimalik valida kõikides kooliastmetes. Järelevalves ei esitatud usundiõpetuse ainekava ja ka tunniplaani ei kajastu usundiõpetus. Õppekavas tuleb esitada selgelt, millistes klassides pakutakse usundiõpetust.

1.4.20. Ajaloo ainekavas ei ole õpitulemused ja ainesisu 5. klassis vastavuses PRÕKiga³⁴.

1.4.21. Kunstiainete valdkonnakavas ei ole esitatud õppekeskkonna, hindamise ja üldpädevuste kirjeldust vastavalt PRÕKile³⁵. Läbivad teemad on osaliselt kirjeldatud.

1.4.22. Järelevalves ei esitatud II ja III kooliastme kunsti ainekava vastavalt PRÕKile³⁶.

1.4.23. Tehnoloogia valdkonnakavas ei ole esitatud õppekeskkonna, hindamise ja üldpädevuste kirjeldust vastavalt PRÕKile³⁷. Läbivad teemad on osaliselt kirjeldatud. Õppekorralduses on käsitöö- ja kodunduse ainekavas kirjeldatud, et gruppidesse jagunemine ei ole soopõhine, kuid esitatud tehnoloogia ainekava pealkiri on "Tööõpetus poisid" ja samuti on kooli kodulehel

²⁸ PRÕK, lisa 7.

²⁹ PRÕK, lisa 2.

³⁰ PRÕK, § 24 lg 6 p 1.

³¹ PRÕK, § 24 lg 6 p 1.

³² PRÕK, § 24 lg 7.

³³ PRÕK, § 24 lg 7.

³⁴ PRÕK, lisa 6 p 2.2.

³⁵ PRÕK, § 24 lg 6 p-d 1, 3, 5.

³⁶ PRÕK, § 4 lg 7.

³⁷ PRÕK, § 24 lg 6 p-d 1, 3, 5.

olevas tunniplaanis osades klassides tundide nimetus "Tööõpetus poisid" ja "Tööõpetus tüdrukud". Kooli õppekorraldus ja õppekava ei ole kooskõlas vastavalt PRÕKile³⁸.

1.4.24. Kehalise kasvatuse valdkonnakavas ei ole esitatud õppekeskkonna, hindamise ja üldpädevuste kirjeldust vastavalt PRÕKile³⁹. Läbivad teemad on osaliselt kirjeldatud. Kehalise kasvatuse ainekavas esitatud ujumise õpitulemus ei ole kooskõlas PRÕK lisas 8 ega lisas 2 esitatud õpitulemusega.

1.5. Gümnaasiumi ainekavades on vastuolud GRÕKis sätestatuga järgnevate õppeainete ainekavades: vene keel, kirjandus, B2-sihttasemega võõrkeel, B1-sihttasemega võõrkeel, inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus, kunst.

1.5.1. Üldosa tunnijaotusplaanis on kirjas, et kirjanduses toimub 5 põhikursust, sh eesti kirjandus, ja üks valikkursus. Ainekavas on esitatud neli põhikursust, kaks valikkursust, kuid GRÕKi⁴⁰ kohaselt tuleb esitada ka eesti kirjanduse kursuse ainekava.

1.5.2. Esitamata on võõrkeelte valdkonnakava üldosa, B2-sihttasemega võõrkeele kursuste arv on erinev tunnijaotusplaanis ja ainekavas ning esitamata on B1-sihttasemega võõrkeele kursuste ainekavad vastavalt GRÕKile⁴¹.

1.5.3. Inimeseõpetuse ainekavas esitatakse õpitulemusi, mis vastavad põhikooliastmele, mitte perekonnaõpetusega taotletavatele õpitulemustele vastavalt GRÕKile⁴².

1.5.4. Ajaloo ainekavas puudub kohustuslike kursuste Lähiajalugu I, II ja III lahtikirjutus vastavalt GRÕKile⁴³.

1.5.5. Kunsti ainekava, sh õpitulemused ja õppesisu ei ole kooskõlas GRÕKiga⁴⁴.

1.5.6. Ainevaldkonna keel ja kirjandus osas tuleb vastavalt GRÕKile⁴⁵ esitada üldosa.

1.5.7. Võõrkeelte valdkonnakava järelevalves ei esitatud, esitati ainult inglise keele (B2-sihttasemega võõrkeele) ainekava. Õppekava üldosa tunnijaotusplaanis on märgitud kuus B1-sihttasemega võõrkeele kursust. GRÕKi⁴⁶ kohaselt peab kooli õppekava koosnema üldosast ning ainevaldkonniti või lõimituna koondatud kohustuslike kursuste kavade, valikõppeainete kavade ja valikkursuste kavade. Võõrkeelte ainekavad tuleb koondada ühte ainevaldkonnakavasse ning lisada B1-sihttasemega võõrkeele kursuste ainekavad.

1.5.8. Õppekava üldosa tunnijaotusplaanis on märgitud, et B2-sihttasemega võõrkeele kursuseid on kokku 12. Võõrkeelte valdkonnakavas on märgitud kursuste arvuks 8. Inglise keelele on kokku esitatud 16 kursuse ainekavad, seejuures korduvad kursuste õpitulemused ja õppesisu alates üheksandast esitatud ainekavast. GRÕK⁴⁷ sätestab, et kooli õppekava peab koosnema üldosast ning ainevaldkonniti või lõimituna koondatud kohustuslike kursuste kavade, valikõppeainete kavade ja valikkursuste kavade. Tuleb täpsustada kursuste arvu nii õppekava üldosas kui ka valdkonnakavas, samuti koostada korrektsed ainekavad koolis toimuvatele kursustele.

³⁸ PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

³⁹ PRÕK, § 24 lg 6 p-d 1, 3, 5.

⁴⁰ GRÕK, § 19 lg 5.

⁴¹ GRÕK, § 19 lg 5.

⁴² GRÕK, lisa 5.

⁴³ GRÕK, lisa 5.

⁴⁴ GRÕK, lisa 3.

⁴⁵ GRÕK, § 19 lg 5.

⁴⁶ GRÕK, § 19 lg 5.

⁴⁷ GRÕK, § 18 lg 5.

1.5.9. Järelevalves ei esitatud matemaatika valdkonna üldosa, koolil tuleb koostada ainekava üldosa vastavalt GRÕKile⁴⁸.

1.5.10. Järelevalves ei esitatud loodusainete valdkonna üldosa, koolil tuleb koostada ainekava üldosa vastavalt GRÕKile⁴⁹.

1.5.11. Järelevalves ei esitatud sotsiaalainete valdkonnakava üldosa, koolil tuleb koostada ainekava üldosa vastavalt GRÕKile⁵⁰.

1.5.12. Õppekava kohaselt on gümnaasiumis kuus kohustuslikku ajalookursust. Samas kirjeldatakse, et üldajaloo kursust õpitakse 70 tundi, st kaks kursust. Kokku on õpet sel juhul seitsme kursuse mahus, kuna lähiajaloo kohustuslikke kursusi ei saa ära jätta. Koolil tuleb viia õppekava ja õppekorraldus kooskõlla vastavalt GRÕKile⁵¹.

1.5.13. Ühiskonnaõpetuse ainekava esimesest kursusest puudub esimene teemaplokk: ühiskond ja selle areng.

1.5.14. Kunstiainete valdkonnakavas ei ole esitatud õppekeskkonna, hindamise ja üldpädevuste kirjeldust vastavalt GRÕKile⁵². Läbivad teemad on osaliselt kirjeldatud.

1.5.15. Kunsti ainekava ei ole kooskõlas GRÕK lisaga 6 ega ajakohastatud lisaga 3.

1.5.16. Kehalise kasvatuse valdkonnakavas ei ole esitatud õppekeskkonna, hindamise ja üldpädevuste kirjeldust vastavalt GRÕKile⁵³. Läbivad teemad on osaliselt kirjeldatud.

1.6. Koolis on põhikooli astmes ületatud PGSis⁵⁴ lubatud õppekoormust ning esinevad erinevused tunniplaani ja tunnijaotusplaani vahel. Järelevalves võrreldi kooli õppekavas esitatud tunnijaotusplaani kooli koduleheküljel esitatud tunniplaaniga (koolil puudub kehtestatud tunniplaani) ja selgus, et:

1) Esimeses klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas 21 õppetundi, lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika. Lisaks on 7 vene keele asemel 5 ja 2 eesti keele asemel 4 tundi.

2) Teises klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas 24 õppetundi, lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika.

3) Kolmandas klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas olenevalt klassist 26 või 27 õppetundi. Lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika ja kaks tööõpetust. Eesti keel teise keelena on 3 tunni asemel 4 ja vene keelt 6 asemel 4.

4) Neljandas klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas 26 õppetundi. Lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika.

5) Viiendas klassis on lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele tunniplaanis ka informaatika, kehalist kasvatust on 3 tunni asemel 2.

6) Kuuendas klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas 31 õppetundi. Lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika.

⁴⁸ GRÕK, § 4 lg 5.

⁴⁹ GRÕK, § 4 lg 5.

⁵⁰ GRÕK, § 4 lg 5.

⁵¹ GRÕK, § 19 lg 6 p 2.

⁵² GRÕK, § 19 lg 6 p-d 3 ja 4.

⁵³ GRÕK, § 19 lg 6 p-d 3 ja 4.

⁵⁴ PGS, § 25 lg 2.

7) Seitsmendas klassis on lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele tunniplaanis ka informaatika.

8) Kaheksandas klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas 32 õppetundi. Lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika.

9) Üheksandas klassis on ületatud õppekoormust, seal on nädalas 34 õppetundi. Lisaks tunnijaotusplaanis toodud tundidele on tunniplaanis ka informaatika ja karjääriõpetus. Tööõpetuse asemel on tehnoloogiaõpetus.

1.7. PGSI⁵⁵ kohaselt on õpilase väikseim lubatud õppekoormus gümnaasiumis 96 kursust. PGS⁵⁶ näeb veel ette, et kooli või klassi õppekeeleks loetakse keel, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60 protsenti riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppekoormusest. Seega peab eestikeelseks õppeks olema vähemalt 58 kursust eesti keeles.

Kooli gümnaasiumi õppekavas⁵⁷ on kohustuslike kursuste arv kokku 88, nendest 51 kursust on õppekava kohaselt eestikeelsed. Õppekavas on nimetatud seda tundide arvuks, aga vestlusest juhtkonnaga selgus, et tegelikult on esitatud kursuste arv. Lisaks on koolis õppekava kohaselt kohustuslikud valikained, kokku 24 kursust. Tunniplaanist ja järelevalves vaadeldud tundides selgus, et lisaks on koolis kohustuslik eestikeelne valikkursus „Tallinna ajalugu“, mida on üks kursus. Eelnevast lähtub, et koolis on kokku 113 kohustuslikku kursust, nendest 69 kursust toimub õppekava kohaselt eesti keeles, lisaks valikkursusega „Tallinna ajalugu“ 70 kursust.

Kooli gümnaasiumi õppekavas on arvestatud 60% eestikeelse õppe hulka ka B2 võõrkeele tunnid (kokku 12 kursust). GRÕKi ainevaldkond „Võõrkeeled“⁵⁸ näeb ette, et gümnaasiumi keeletunnis suheldakse õpitavas võõrkeeles. Seega ei saa võõrkeele tundi lugeda eestikeelse õppe hulka, kuna selles tunnis ei saa õpe toimuda eesti keeles. Seega reaalselt on eestikeelsete kursuste arv 58.

Juhtkonna kinnitusel koolis vabatahtlikke valikkursuseid ei pakuta, kuigi õppekavas on selline võimalus olemas.

1.8. PGSI⁵⁹ kohaselt peab kooli päevakava kajastama õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava peab kehtestama direktor. Koolil ei ole kehtivat päevakava ega kinnitatud tunniplaani.

1.9. Vastavalt määrusele⁶⁰ tuleb klassipäevikus pidada arvestust õppetegevuse ning õpilaste õpitulemuste kohta ning sinna tuleb märkida õppeainete loend, tundide arv õppeaastas, õpilaste nimed, tundide toimumise aeg ja arv ning sisu õppeaineti ning õpilaste hinded.

Koolis kasutatakse klassipäevikuna e-Kooli. Järelevalves vaadati klassipäevikute täitmist valikuliselt igas kooliastmes, sh ühes eriklassis ja igas gümnaasiumi klassis, kokku kaheksa klassi päeviku sissekandeid. Kõik eesti keele ja eestikeelsete ainete sissekanded olid eestikeelsed.

Esimese klassi puhul oli päevik täidetud nõuetekohaselt, numbrilisi hindeid ei olnud esitatud, sest esimeses klassis kasutatakse kirjeldavat sõnalist hindamist. Need hinnangud oli päevikus esitatud. Kolmandas, kuuendas, kaheksandas ja ühes eriklassis oli päevik täidetud

⁵⁵ GRÕK, § 25 lg 3.

⁵⁶ PGS, § 21 lg 1.

⁵⁷ Gümnaasiumi õppekava, p 5.

⁵⁸ GRÕK, ainevaldkond „Võõrkeeled“, p 2.1.1.

⁵⁹ PGS, § 25 lg 6.

⁶⁰ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg-d 1, 2.

nõuetekohaselt. Gümnaasiumis kümnendas, ühteteistkümnendas ja kaheteistkümnendas klassis polnud enamikes vaadeldud ainetes esitatud tundide sisu, muud andmed olid esitatud.

Venekeelsed ained on esitatud vene keeles, ka teised võõrkeelsed ained esitatud võõrkeeles.

1.10. Järelevalves vaadeldi valikuliselt ka õpetajate töökavasid, mis olid Google Drives. Vaatlusel selgus, et venekeelsete ainete töökavad olid vene keeles. Töökavades oli esitatud nädalate kaupa tunni teema ja tegevused. Tundide vaatlusel ja vestlusel õpetajate ning juhtkonnaga selgus, et tegelikult ei vasta kõikide tundide puhul tegelik tunni teema töökavas toodud teemale. Juhtkonna ja õpetaja sõnul kasutatakse peamiselt neid töökavasid, mis tulevad kaasa õpikuga ja üldiselt neid ei kohandata. Ka pole koolis selge, kas ja kuidas viiakse töökavadesse sisse muudatusi, kui tegelik tunnis käsitletud teema ei vasta töökavale. Lisaks selgus ka asjaolu, et paralleelklassides, kus kasutatakse erinevaid õpikuid, on ühine töökava.

Lisaks selgus töökavade vaatlusel ja vestlusel juhtkonnaga, et eriklassid kasutavad samu töökavasid nagu teised klassid, kohandusi töökavadesse kirja ei panda. Märgitud on vaid, et kohandatakse vastavalt õpilase erivajadusele.

1.11. Põhikooli õppekava⁶¹ kohaselt kasutatakse 1. klassis õpilase hindamisel kirjeldavat sõnalist hinnangut, millel puudub numbriline ekvivalent. Alates 2. klassist hinnatakse õpilasi nii numbriliselt kui antakse õpilasele ja lapsevanemale ka hinnangulist tagasisidet kasutades kujundavat hindamist. III kooliastmes hinnatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi viiepallisüsteemis.

1. klassi hindamise süsteemi vastavust õppekavas toodud kirjeldusele kinnitasid ka juhtkonna esindajad vestlusel ning klassipäeviku sissekannete vaatlus. Lapsevanemate esindajad rääkisid vestlusel, et nende laste osas antakse vajadusel suulist tagasisidet ning märgitakse mõnikord klassipäevikusse lisaks hindele ka sõnaline kirjeldus.

1.12. EHISE andmetel (väljavõte 06.03.2024) õpib 2023/2023 õppeaastal koolis 271 õpilast, kellel on **hariduslik erivajadus (HEV)**. HEV õpilastest 59 õpib eriklassis. Lisaks on koolivälise nõustamismeeskonna (edaspidi *KVNM*) poolt eriklassi soovitus kuuel tõhustatud toe õpilasel, kellele seda rakendatud pole ning nad õpivad tavaklassis. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*) sõnul on vanemad esitanud avalduse last eriklassi mitte panna. Vaatlusel oli osa avaldusi olemas, osade puhul olid vanemad HEVKO kinnitusel teinud suulise ettepaneku. Eriklassides on KVNMilt soovitusel saanud tõhustatud või eritoe õpilased.

Koolis ei rakendata lihtsustatud õppekava ja EHISE kohaselt pole ühelegi õpilasele lihtsustatud õpet määratud. Samuti pole ühelegi õpilasele määratud õppimist IÕK alusel. Kooli juhtkonna sõnul pole ühelegi õpilasele olnud vajadust IÕKd koostada, sest ka HEV õpilased saavad hakkama õppimisega tavalise õppekava alusel. IÕKd pole koostatud ka vanema soovil koduõppel olevatele õpilastele, kuigi määruse⁶² kohaselt on see kohustuslik. Ärakuulamisel lisa direktor, et ühele koduõppe õpilasele ja ühele tavaklassis õppivale HEV õpilasele on koostatud individuaalsed programmid põhiainetes.

PRÕKi⁶³ kohaselt tuleb õppekavas sätestada hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted. Kooli õppekavas ei ole nähtud ette, milliseid eriklasse moodustatakse ning milliste põhimõtete alusel seal õpetatakse.

1.13. EHISE andmete põhjal pakutakse täiendavat eesti keele õpet 94 õpilasele. Nendest 66 on Ukrainast saabunud õpilased, 24 uussisserändajad ja 4 välisriigist naasnud õpilased. Juhtkonna

⁶¹ Põhikooli õppekava, p 2.10.

⁶² Haridus- ja teadusministri 28.02.2018 määrus nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“, § 6 lg 2.

⁶³ PRÕK, § 24 lg 6 p 6.

sõnul on neile 1-2 korda nädalas pärast tunde lisa eesti keele tund lapsevanema nõusolekul. Kui vanem pole lisatunniga nõus, siis ta kirjutab keeldumise kohta avalduse.

1.14. PGSi⁶⁴ kohaselt peab kool rakendama koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul õpilasele tõhustatud tuge või erituge, tervises seisundist tulenevat koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendama ja asendama riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovitada lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastama õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.

EHIS andmetel on KVNМ määranud eripedagoogi teenuse vajalikkuse 44 õpilasele, mida eripedagoogi puudumise tõttu ei rakendata.

Logopeedi teenus on EHIS andmetel tagatud 91 õpilasele, kuid pole tagatud 11 õpilasele (3 tõhustatud toega ja 8 eritoega õpilast), kellele see on KVNМ poolt soovitatud. Ära kuulamisel lisas direktor, et kaks eritoe õpilastest viibivad vanemate soovil koduõppel; üks eritoe õpilane keeldub logopeedi külastamast; üks tõhustatud toe õpilane on ootejärjekorras; üks eritoe õpilane ei vaja vanema sõnul teenust koolist, kuna külastab enda valitud logopeedi; üks tõhustatud toe õpilane vajab viipekeele spetsialisti.

Psühholoogi abi saavad 86 õpilast, 13 tõhustatud (4 õpilast) või eritoe (9 õpilast) õpilasele psühholoogi abi võimaldatud pole. Ära kuulamisel selgitas direktor, et viis eritoe õpilast ja kaks tõhustatud toe õpilast keelduvad psühholoogi külastamast ning üks eritoe õpilane viibib vanemate soovil koduõppel.

Sotsiaalpedagoogi abi saab 17 õpilast, ühele KVNМ soovitusel õpilasele pole EHIS andmetel sotsiaalpedagoogi tugi tagatud. Ära kuulamisel selgitas direktor, et vanem keeldus sotsiaalpedagoogi teenusest.

Selgitame täiendavalt, et PGSi⁶⁵ kohaselt korraldab direktor koostöös HEVKOga haridusliku erivajadusega õpilaste toetamise. Selle hulka kuulub ka õpilastele ja nende vanematele toe rakendamise vajaduse selgitamine ning nende motiveerimine vajaliku toe vastuvõtmiseks.

Ettepanekud direktorile

1.15. Tagada kõigis õppeainetes õpetajate töökavade koostamine eesti keeles, töökavade vastavus tegelikule õppekorraldusele koolis, sh vajadusel täienduste lisamine, eriklasside puhul töökavades õpetamisel rakendatavate erisuste esitamine ning töökavade kooskõla kontrollimine kooli juhtkonna poolt vähemalt kaks korda õppeaastas.

1.16. Tagada, et õpilasele koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitatud toet loobumine vanema poolt oleks kirjalikult fikseeritud. Selgitada vajadusel õpilastele ja vanematele täiendavalt toe vajadust ning motiveerida neid soovitatud tuge vastu võtma.

1.17. Kaaluda vajadust koostada tavaklassis õppivatele haridusliku erivajadusega õpilastele individuaalne õppekava.

1.18. Viia põhikooli õppekava vastavusse alates 11.03.2023 jõustusid riiklike õppekavade muudatustega.

1.19. Täpsustada tunnijaotusplaanis B2- ja B1-sihttasemega võõrkeeled.

⁶⁴ PGS, § 48 lg 1.

⁶⁵ PGS, § 46 lg-d 1, 3.

- 1.20. Koostada kooli õppekava üldosa ühtse tervikuna, st põhikooli ja gümnaasiumi üldosa koos.
- 1.21. Korrastada õppekavade vormistust ja kujundust, mh esineb õppekavades tühje valgeid lehti, viiteid teiste koolide õppekorraldusele, mille esitamist pole põhjendatud (nt viited Rakvere Eragümnaasiumile), ebakorrektnumeratsioon. Vormistada matemaatika ainekavades matemaatilised avaldised korrektselt. Täpsustada kasutatud lühendite sisu.
- 1.22. Eemaldada õppekavast vananenud viited tarkvarale, näiteks Internet Explorer, ja keskkondadele, miksike.ee, samuti ei toimu EENeti joonistusvõistlust.
- 1.23. Esitada õppekavade ainekavades teemade juures esimesena õpitulemused kui kõige olulisem osa.
- 1.24. Eemaldada õppekavadest üldpädevuste nimetused, mis enam ei kehti.
- 1.25. Esitada õppekavades lõimingu kirjeldused ja näited üldpädevuste, läbivate teemade ja teiste õppeainetega kõigis ainekavades.
- 1.26. Sisustada kooli õppekavas üldised suunised konkreetsete näidetega.
- 1.27. Korrastada põhikooli ajaloo ainekava struktuur.
- 1.28. Gümnaasiumi IV geograafia kursuse juures esitada õpitulemused, mis on seotud selle kursusega.
- 1.29. Viia gümnaasiumi keemia ainekava sisu ja õpitulemused paremini vastavusse. Soovitatakse esimesena esitada õpitulemused, kui õpilase jaoks kõige olulisem osa, ja seejärel otsustada, kas kogu sisu, mida olete lisanud, on vajalik õpitulemuste saavutamiseks.
- 1.30. Hinnata, kas gümnaasiumi füüsika ainekavas on vajalik õpitulemused võrreldes riikliku õppekavaga nii detailselt lahti kirjutada.
- 1.31. Vastavalt keeleseadusele tagada kõigi ainekavade koostamine eesti keeles, sh vene keele ja venekeelsete ainete ainekavade koostamine.
- 1.32. Sõnastada võõrkeelte ainekavades keeletaseme oskused õpilase tegevusest lähtuvalt: mida õpilane teeb/räägib/kuulab/oskab.
- 1.33. Viia kõik tehnoloogiavaldkonna ained kooskõlla põhikooli riikliku õppekava ajakohastatud lisaga 7, milles on kõikides ainetes ühised õpitulemused. Kirjeldada igas aines õppesisu, mille kaudu jõutakse valdkonnaülest õpitulemusteni. Lisaks kirjeldada õpperühmade koostamist ja õppekorraldust.
- 1.34. Viia käsitöö, kodundude ja tehnoloogia ainekavad kooskõlla põhikooli riikliku õppekava ajakohastatud lisaga 7.
- 1.35. Gümnaasiumi ajaloo ainekavas kirjeldada, kuidas õpitakse ajalugu kooli gümnaasiumiastmes.
- 1.36. Gümnaasiumis esitada ainekavad tervikuna, hoolimata sellest, et koolis õpetatakse kursuseid eri klassides.
- 1.37. Ühiskonnaõpetust õpitakse koolis 10. ja 11. klassis. Soovitame õppida ühiskonnaõpetust 12. klassis, et õpe oleks toetatud ajaloo lähiajaloo kursustes käsitletu poolt.

Ettekirjutused pidajale

1.38. Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikest 2 tagada, et õppenõukogu annab enne õppekavade kehtestamist nende osas arvamuse. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.39. Tagada kooli õppekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.3 ja 1.4 kirjeldatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.40. Tagada kooli õppekava kooskõla Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruses nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ kehtestatuga vastavalt käesoleva õiendi punktides 1.3 ja 1.5 kirjeldatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.41. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktist 2 tagada põhikooli õppekavas eesti keeles läbiviidavate õppeainete määratlemine. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.42. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõige 6 punktist 2 tagada kooli gümnaasiumi õppekavas kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste esitamine ning erinevate õppekeelte kasutamine vastavalt tegelikule õppekorraldusele koolis. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.43. Tagada, et õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus põhikoolis vastaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 3 sätestatule. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.44. Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikest 6 tagada, et kooli direktor kinnitab päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.45. Tagada klassipäevikute täitmine, lähtudes haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ §-dest 11 ja 12 vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.9 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

1.46. Tagada vanema soovil koduõppel olevatele õpilastele individuaalsete õppekavade koostamine vastavalt haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 7 lõikes 1 sätestatule. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

1.47. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõige 6 punktist 6 esitada õppekavas hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, sh eriklasside moodustamise ja õppekorralduse põhimõtted. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

1.48. Tagada õpilastele tõhustatud ja eritoe rakendamine vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 48 lõikest 1 ja § 49 lõigetest 1 ja 2 ning käesoleva õiendi punktis 1.14 kirjeldatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2024.

2. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja õpetajate areng

2.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust PG Sis⁶⁶ sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõte 16.03.2024 ja 24.04.2024) kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis kokku 79. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 60 töötajal (76%-l), sh direktoril, õppealajuhatajal, sotsiaalpedagoogil, psühholoogil ja logopeedil. 24% õppe- ja kasvatusala töötajatest ei oma seaduses nõutud kvalifikatsiooni.

2.2. Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele või kvalifikatsiooni nõuetele vastavust ei saa hinnata järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

1. Õpetaja, (koormus 24 tundi: eesti keel teise keelena 20 tundi gümnaasiumis, 4 tundi II kooliastmes) puudub kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
2. Õpetaja, (koormus 6 tundi: informaatika gümnaasiumis) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
3. Õpetaja (koormus 10 tundi: geograafia gümnaasiumis), puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline leping;
4. Õpetaja (koormus 23 tundi; 8 tundi eesti keel teise keelena I kooliastmes; 15 tundi eesti keel teise keelena II kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline leping;
5. Õpetaja, (koormus 23 tundi: 12 tundi kehaline kasvatus I kooliastmes; 11 tundi kehaline kasvatus II kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
6. Õpetaja, (koormus 20 tundi: eesti keel teise keelena II kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
7. Õpetaja, (koormus 28 tundi: 10 tundi matemaatika II kooliaste; 18 tundi matemaatika III kooliaste) puudub kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
8. Õpetaja, (koormus 25 tundi: 4 tundi kunst gümnaasiumis; 12 tundi meedia gümnaasiumis; 9 tundi tehnoloogiaõpetus III kooliaste) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping; (kvalifikatsioon vastab meedia valikaine õpetaja nõuetele);
9. Õpetaja (koormus 31 tundi: 17 tundi klassiõpetaja I kooliastmes; 8 tundi matemaatika II kooliastmes; 6 tundi õpiabirühm I kooliastmes) puudub ENIC/NARIC kinnitus haridustaseme kohta, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
10. Õpetaja, (koormus 19 tundi: 8 tundi inglise keel I kooliastmes; 5 tundi inglise keel II kooliastmes; 6 tundi inglise keel III kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
11. Õpetaja, koormus 25 tundi: 16 tundi inglise keel II kooliastmes; 9 tundi inglise keel III kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
12. Õpetaja, (koormus 27 tundi: klassiõpetaja II kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
13. Õpetaja, (koormus 6 tundi: 4 tundi füüsika III kooliastmes; 2 tundi füüsika gümnaasiumis) puudub kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline leping;
14. Õpetaja, (koormus 12 tundi: 4 tundi füüsika III kooliastmes; 8 tundi füüsika gümnaasiumis) puudub kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
15. Õpetaja, (koormus 22 tundi: 4 tundi ühiskonnaõpetus gümnaasiumis; 6 tundi ühiskonnaõpetus III kooliastmes; 4 tundi majandus ja ettevõtlus gümnaasiumis; 2 tundi karjääriõpetus gümnaasiumis; 2 tundi inimene ja õigus gümnaasiumis; 4 tundi Eesti ajalugu gümnaasiumis) puudub kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;

⁶⁶ PGS, § 74¹.

16. Õpetaja, (koormus 25 tundi: 4 tundi eesti keel teise keelena I kooliastmes; 8 tundi eesti keel teise keelena kooliastmes; 13 tundi eesti keel teise keelena III kooliastmes) puudub kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
17. Õpetaja, (koormus 24 tundi: 20 tundi klassiõpetaja I kooliastmes, 4 tundi kehaline kasvatus III kooliastmes) puudub ENIC/NARIC kinnitus, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu leping;
18. Õpetaja, (koormus 6 tundi: keemia III kooliastmes) puudub magistrikraad ja kutse, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline leping;
19. Õpetaja, (koormus 2 tundi: riigikaitse gümnaasiumis) puudub kõrgharidus, õpetajaga on sõlmitud tähtajaline leping.

2.3. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine⁶⁷.

EHISE andmetel (väljavõte 24.04.2024) annavad õpetajad koolis 1588 õppetundi. Neist 1242 tundi (78%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane. Kvalifikatsioonile mittevastavad õpetajad annavad kokku 346 ainetundi (22%).

Kvalifikatsiooninõuetele mittevastavatest 19 õpetajast kuuel puudub kutse, kümnel puudub tasemeharidus ja kutse, ühel valikaine õpetajal puudub kõrgharidus ning kahe pedagoogi tasemeharidust ei saa hinnata, kuna neil puudub ENIC/NARIC kinnitus. Vestlusel rääkis juhtkond, et ollakse teadlikud, et osadel õpetajatel pole kvalifikatsiooninõuded täidetud. Direktori sõnul õpib hetkel 3-4 õpetajat magistriõppes. Nendel õpetajatel, kellel puudub kutse, on pigem madal motivatsioon õpetajakutset taotleda. Pedagoogide dokumentide vaatlusel selgus, et kolm õpetajat õpivad hetkel magistriõppes.

Koolis on 13 õpetajat, kes õpetavad õppeainet eesti keel teise keelena, nendest neli ei vasta kvalifikatsiooninõuetele. Koolis antakse kokku 282 eesti keele tundi, neist 92 tundi (33%) annavad nõutava kvalifikatsioonita õpetajad. I kooliastmes annavad kvalifikatsioonita õpetajad 60 eesti keel teise keelena tunnist 12 tundi (20%); II kooliastmes 79 tunnist 47 tundi (59%), III kooliastmes 83 tunnist 13 tundi (16%) ja gümnaasiumis 60 tunnist 20 tundi (33%).

Kõigi õpetajate kvalifikatsiooninõuetele mittevastavuse osas paistavad silma II kooliaste, kus 391 tunnist 124 tundi (32%) annavad kvalifikatsiooninõuetele mittevastavad õpetajad ja gümnaasium, kus EHISE andmetel 221 tunnist 68 (31%) annavad õpetajad, kes ei vasta kvalifikatsiooninõuetele.

Eeltoodust tulenevalt ei saa kooli õpetajate kvalifikatsiooni hinnata PGSi⁶⁸ tähenduses piisavaks.

2.4. Õpetaja ametialane kohustus on arendada oma kutseoskusi ja olla kursis haridusuuendustega⁶⁹. Järelevalves kontrolliti õpetajate osalemist eesti keele ja eestikeelse õpetamisega seotud koolitustel. Vahemikus 2021-2024 on õpetajad osalenud kokku neljal üle kaheksatunnisel koolitusel, mis on seotud eesti keele või eesti keeles õpetamisega: kolm õpetajat osalesid 624tunnisel koolitusel „Õpetamine mitmekeelses klassis“, seitse õpetajat 36tunnisel koolitusel „LAK-õppe rakendamise kogemusi õpetajalt õpetajale“, üks õpetaja 160tunnisel koolitusel „Loodusainete õpetaja erialane eesti keel“ ja kaks õpetajat 312tunnisel koolitusel „Eesti keele kui teise keele õpetamine“.

Vestlusel juhtkonnaga ja õpetajatega selgus, et kool toetab õpetajate õppimist ja koolitustel osalemist. Lisaks koolitustele pakutakse õpetajatele võimalust külastada teiste koolide tunde ja osaleda keelerändes, tehakse koostööd ka teiste koolidega ning korraldatakse koos koolitusi.

⁶⁷ PGS, § 74 lg 9.

⁶⁸ PGS, § 74 lg 9.

⁶⁹ PGS, § 75 lg 2.

Alustavale õpetajale on koolis toeks mentor ja pakutakse koolitusi uue õpetaja toetamiseks. Ka õppealajuhataja käib vaatamas tunde. Õpetajalt-õpetajale kogemuste jagamiseks käivad õpetajad juhtkonna sõnul üksteise tunde vaatlemas ja teevad ka avatud tunde. Õpetajad kinnitasid vestlusel, et nendega toimuvad regulaarselt arenguvestlused.

Õpetajate sõnul pole koolis eraldi koostööaega planeeritud, pigem toimub see isikliku suhtluse põhjal ja õpetaja initsiatiivil. Koolis on olemas metoodiline ühing, mis toetab õpetajate koostööd, mh eesti keele ja eesti keeles õpetamise koostööd. Näiteks sellel aastal lähevad gümnaasiumi klassid Arvo Pärdi keskusesse koos erinevate õpetajatega, kus toimub haridusprogramm eesti keeles.

2.5. PGSi⁷⁰ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse.

Koolis on olemas PGSi⁷¹ järgi kvalifikatsiooninõuetele vastavad psühholoog, logopeed ja sotsiaalpedagoog. Eripedagoogi teenus pole koolis tagatud.

2.6. Õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks peab direktor korraldama avaliku konkursi⁷². Konkursi läbiviimise korra kehtestab kooli hoolekogu direktori ettepanekul⁷³. Koolis on vastav kord olemas ja hoolekogu⁷⁴ on selle kinnitanud.

Haridusasutuse juht peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohad kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogidega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor PGSi⁷⁵ järgi sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Sellisel juhul korraldab direktor aasta jooksul uue avaliku konkursi.

Järelevalves selgus, et 19 õppe- ja kasvatusala töötajast, kelle kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele, oli tähtajaline tööleping sõlmitud viie pedagoogiga ja 14 pedagoogiga oli sõlmitud ebaõigesti tähtajatu leping.

Lisaks on sõlmitud tähtajaline leping ühe kvalifikatsiooninõuetele vastava õpetajaga:

1. Õpetaja, (koormus 12 tundi: 8 tundi eesti keel teise keelena I kooliastmes, 4 tundi eesti keel teise keelena III kooliastmes).

2.7. Täiendavalt oli järelevalves vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate riigikeele oskuse tase.

Pedagoogide riigikeele oskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁷⁶, mis sätestab, et õppeasutuse juhid, nende asetäitjad ja õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel.

⁷⁰ PGS, § 37 lg 2.

⁷¹ PGS, § 74¹ lg-d 8, 9, 10.

⁷² PGS, § 74 lg 6.

⁷³ PGS, § 74 lg 6.

⁷⁴ Hoolekogu 30.10.2014 koosoleku protokoll nr 3.

⁷⁵ PGS, § 74 lg 7.

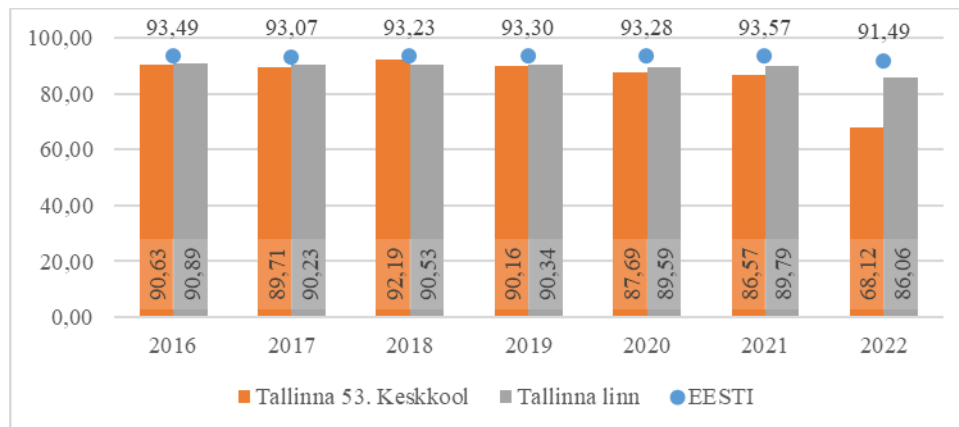
⁷⁶ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

Õpetajate keeleoskust on Keeleamet kontrollinud koolis regulaarselt alates 2010. aastast, viimane kontroll toimus novembris 2023. Kehtiv ettekirjutus keeletaseme eksami sooritamiseks on neljal õpetajal ja ühel õpetajal on ettekirjutus keeleoskuse täiendamiseks.

Keeleametnike hinnangul on kinnitatud keeleseaduse⁷⁷ (edaspidi *KeeleS*) järgi ametikoha nõudele vastavaks 18 kategooriatunnistusega õpetaja eesti keele oskus. Seoses eesti õppekeelele üleminekuga on Keeleamet otsustanud, et kategooriatunnistuse omanike eesti keele oskust hinnatakse alates 2024. aasta sügisest uuesti. C1-taseme eksami on sooritanud viis õpetajat. 21. aprillil toimunud eesti keele tasemeeksamile oli registreerunud neli õpetajat.

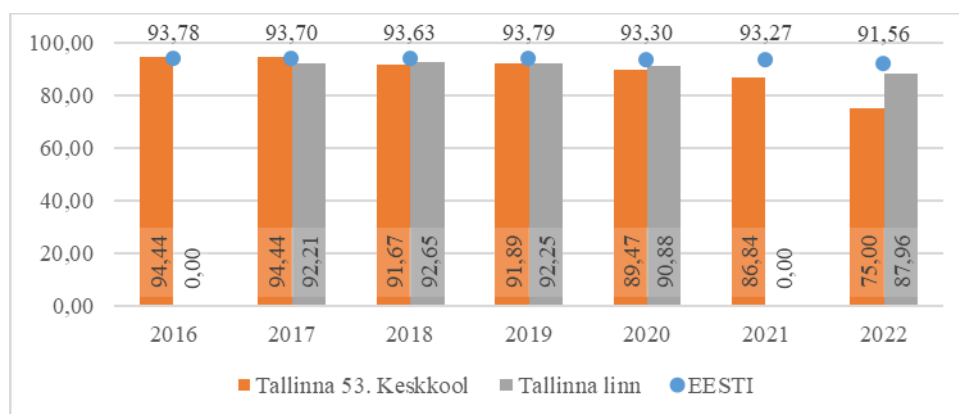
Direktor selgitas, et peab oluliseks töötajate eesti keele oskuse arendamist: koolis toimuvad eesti keele kursused, infot edastatakse ja omavahel suheldakse eesti keeles. Samas juhtis keeleametnik juhtkonna tähelepanu koolisisesele avalikule teabele: mitmed sildid olid ainult vene keeles. Koridoris jooksmist keelav silt vahetati järgmiseks päevaks eestikeelse vastu, kuid venekeelseid teateid on ka õpetajate toas, vaikusekapsli seinal, väljapanekutel (nt I korrusel käsitöönäitusel võinuks laste nimed olla ladina tähtedega) ja klassiruumides (nt tundide ajad).

EHISE andmetel (04.04.2024) on kooli põhikooli osa eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal olnud läbivalt madalam kui Eestis kokku (joonis 1).

Joonis 1. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele põhikoolis, %

Riigikeele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal keskkooli osas on samuti Eesti keskmisest madalam (joonis 2).

Joonis 2. Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele gümnaasiumis, %

EHISE ja Keeleameti andmetel vastab kõigi kooli eesti keele õpetajate keeletase C1-tasemele: omandatud kas kõrgharidus eesti keeles või sooritatud tasemeeksam.

⁷⁷ KeeleS, § 39 lg 2.

Ettepanekud direktorile ja pidajale:

2.8. Motiveerida ja toetada õpetajaid, kellel puudub õpetajakutse, et nad taotleksid õpetajakutset.

2.9. Motiveerida ja toetada õpetajaid, kellel puudub C1 keeletase osalema eesti keele kursustel ja sooritama eesti keele C1 keeletaseme eksamit.

Ettekirjutused pidajale

2.10. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6 ja 7, tagada avaliku konkursi korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kelle on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.06.2025. Täitmise tähtaeg 01.07.2025.

2.11. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõigetes 2 ja 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1, § 74 lõigetest 6 ja 7, korraldada avalikud konkursid nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja kes ei ole asunud seda omandama. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

2.12. Tagada piisav arv kvalifikatsiooninõuetele vastavaid õpetajaid, et kindlustada kooli õppekavas määratletud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.07.2025.

2.13. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning § 74¹ lõikele 7. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024 .

3. Eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamine

3.1. Põhikoolis on EHISe järgi eestikeelsed tunnid eesti keel teise keelena, muusika ja kehaline kasvatus. Juhtkonna sõnul on algkoolis eesti keeles esimeses ja kolmandas klassis eesti keel, muusika ja kehaline kasvatus, kolmandas klassis lisaks inimeseõpetus, kunst, rütmika. Õppekavas eestikeelseid tunde esitatud ei ole. Eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskavast ja vestlusest juhtkonnaga selgus, et enamikes põhikooli klassides ei ole sellel õppeaastal peale eesti keele rohkem eestikeelseid aineid. Alates aprillist õpetatakse kolmandates klassides eesti keeles lisaks ka loodusõpetust, eriklassis kehalist kasvatust ja kunsti.

Gümnaasiumis on eestikeelsed kohustuslikud kursused õppekava kohaselt ajalugu (7 kursust), eesti keel (15 kursust), eesti kirjandus (1 kursust), geograafia (3 kursust), inimeseõpetus (1 kursust), kehaline kasvatus (6 kursust), kunst (2 kursust), muusika (3 kursust), b2 võõrkeel (12 kursust), ühiskonnaõpetus (2 kursust). Valikainetest on eestikeelsed majandus ja ettevõtlus (2 kursust), uurimistööalused (1 kursust), informaatika (3 kursust), riigikaitse (2 kursust), meediaõpetus (6 kursust), usundiõpetus (1 kursust), karjääriõpetus (1 kursust), inimene ja õigus (1 kursust) ning Tallinna ajalugu (1 kursust). Vestlusel rääkisid gümnaasiumi õpilased, et eelistaksid õppida rohkem eesti keeles ning vene keeles võiksid olla ainult matemaatika, vene keel ja vene kirjandus.

3.2. PGSi kohaselt peab õppekeskkond toetama õpilase arengut ja koolis tuleb lähtuda õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõuetest. Järelevalves leidis kinnitust, et kooliruumides on eestikeelsed sildid, infomaterjal ja kooli veebileht on eestikeelsed. Klassid on varustatud tänapäevaste tehniliste vahenditega: õpetajal on kasutada arvuti ja projektor.

3.3. Järelevalves vaadeldi eestikeelseid õppetunde:

- 1) Keeleameti ekspert vaatles kolme I kooliastme eesti keele tundi, kahte III kooliastme eesti keele tundi ja nelja gümnaasiumi eestikeelset tundi (usundiõpetus, geograafia, muusika, meedia).
- 2) Haridus- ja teadusministeeriumi järelevalve läbiviijad vaatlesid ühte I kooliastme eesti keele tundi, ühte II kooliastme eesti keele tundi, ühte III kooliastme eesti keele tundi, ühte gümnaasiumi eestikeelset tundi (Tallinna ajalugu) ja kahte gümnaasiumi eesti keele tundi.

Vaadeldud tundides oli kommunikatiivset keeleõpet soodustav õppekeskkond piiratud. Õpilastel puudus omavaheline silmside, tunnis istuti üksteise selja taga. Puudus aktiivne omavaheline arutlemine ning aktiivõppemeetodite kasutamine, arendati rohkem kuulamist ja lugemist, aktiivne suhtlus jäi nõrgaks. Tihti tegeles õpetaja vaid ühe õpilasega, teistel õpilastel puudus ülesanne.

Õpetajate eesti keele kasutus tunnis oli õpilastele eakohane, enamasti räägiti sobivas kõnetempos, kuid Keeleameti eksperdi vaadeldud tundides esines viiel õpetajal üheksast kõnes keele- või hääldusvead. Vene keelt kasutati üpris tihti, enamasti üksikute sõnade tõlkimiseks või kakskeelses tunnis terminoloogia täpsustamiseks, gümnaasiumi eestikeelsetes tundides lubatakse õpilastel vastata ka vene keeles.

Õpiülesanded on seotud igapäevaeluga. Teemakäsitus ja sõnavara ei vastanud alati õpilaste eaja jõukohasusele. Olid nii madala kui ka liiga keeruka esitusega tunnid, kuid õppematerjal oli seotud varem õpituga.

Õpetajad löid tundides turvalise ja eksimishirmust vaba õppekeskkonna, märgiti õpilase edusamme. PRÕKi⁷⁸ alusel peab õpilane olema õpiprotsessis aktiivne osaleja. Õpilased polnud enamikes vaadeldud tundides kuigi aktiivsed. Väga sageli oli vähese aktiivsuse põhjuseks see, et õpetaja ei andnud konkreetset ülesannet, mida teha (nt rühma- või paaristöö, kuulamine jm). Tihti tegeles õpetaja vaid ühe õpilasega ning teised jäid tähelepanuta. Õpetajad tutvustasid tunni alguses tunni teemat ja tunnis tehtavat üldsõnaliselt või üldsegi mitte, kuid õpioskuste eesmärke ei sõnastatud ega tehtud tunni lõpus tagasisidet eesmärkide täitmisele. Ühes vaadeldud tunnis palus õpetaja õpilastel hinnata tunni kasulikkust.

PRÕKi⁷⁹ järgi peab eesti keele õpetaja koostöös aineõpetajatega arendama õpilaste sõnavara ja suhtluspädevust ning juhtima tähelepanu ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Nii aine- kui ka keeletundides jäi see osa nõrgaks. Valdav osa õpilaste vastuseid õpetaja küsimustele olid napisõnalised, täislausetega vastasid ainult üks-kaks kõige aktiivsemat õpilast. Seega võib öelda, et õpilaste keeletase vastab vaid osaliselt õppekavas nõutud tasemele. Kuna mitme õpetaja enda keeletase on nõrk, ei olegi nad suutelised alati juhtima õpilase tähelepanu õigekeelsusele. Õpilased ise rääkisid vestlusel, et on eestikeelsest aineõppest huvitatud ja soovivad, et õpetajad nõuaksid rohkem. Ka tõid osa õpilastet välja, et sooviksid paremal tasemel eesti keele õpetamist.

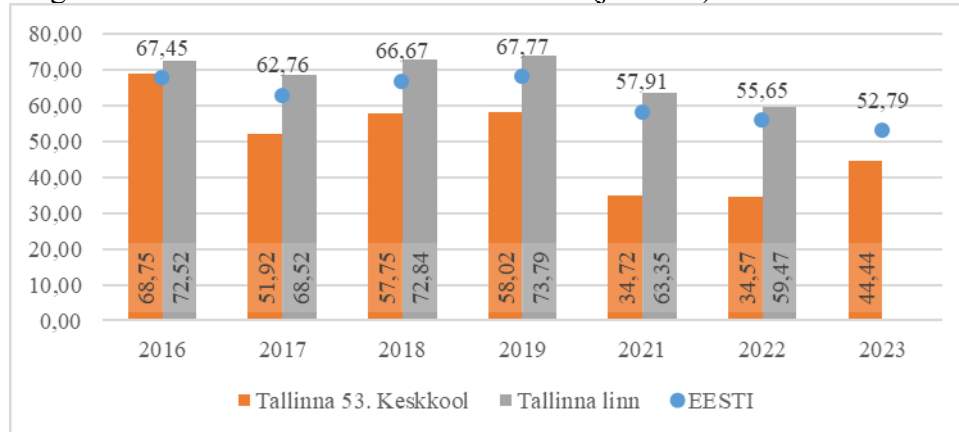
⁷⁸ PRÕK, § 5 lg 1.

⁷⁹ PRÕK, lisa 1 p-d 1.4 p 2.4.1.

Kõik õpetajad said pärast vaadeldud tundi tagasiside kooli esindajalt ja keeleametniku vaadeldud tundide puhul ka keeleametnikult. Samuti andis keeleametnik konkreetseid soovitusi tundide kaasajastamiseks ja õpetajate keelekasutuse parandamiseks.

3.4. Järelevalves kontrolliti ka eesti keele õppe ja matemaatika õppe tulemuslikkust.

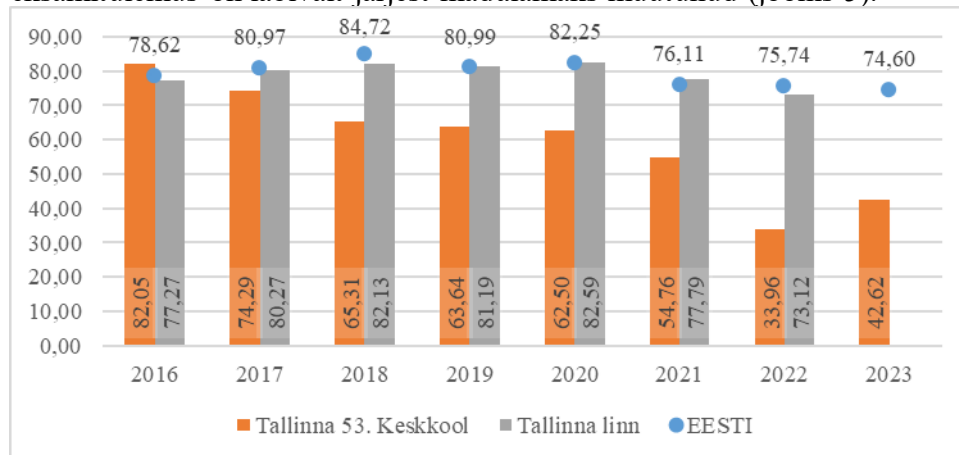
Kooli põhikooli osas on eesti keeles B1 keeletaseme saavutanute osakaal olnud läbivalt Eesti ning ka Tallinna samast osakaalust madalam (joonis 3).

Joonis 3. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 taseme saavutanute osakaal kokku, %.

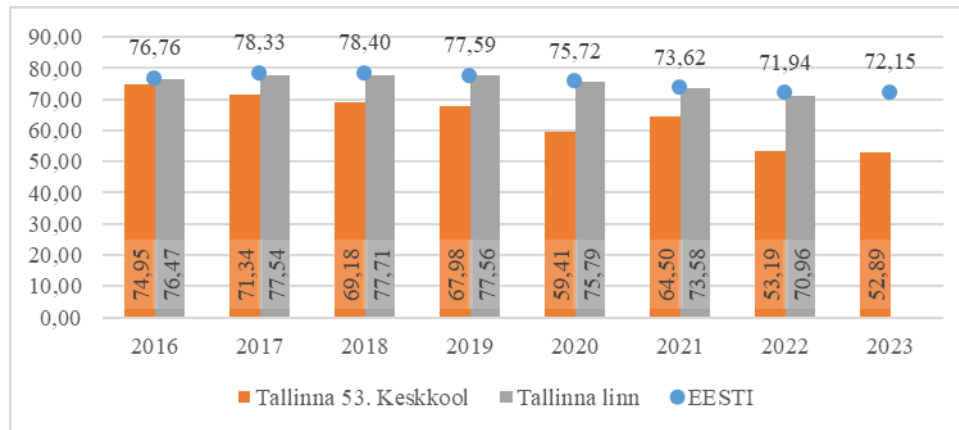
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kooli gümnaasiumi osas on eesti keel teise keelena riigieksamil viimastel aastatel B2 keeletaseme saavutanud järjest väiksem osakaal lõpetajatest (joonis 4) ning ka keskmine eksamitulemus on läbivalt järjest madalamaks muutunud (joonis 5).

Joonis 4. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2 taseme saavutanute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes, %.

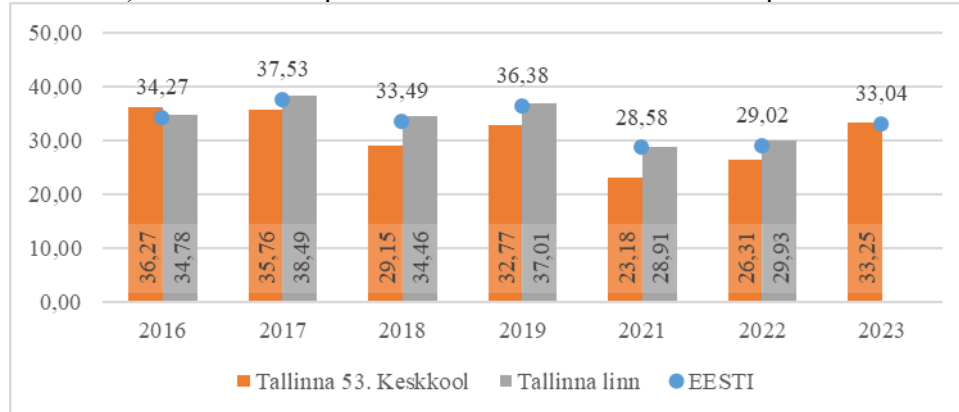
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 5. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keel teise keelena riigieksami keskmine tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

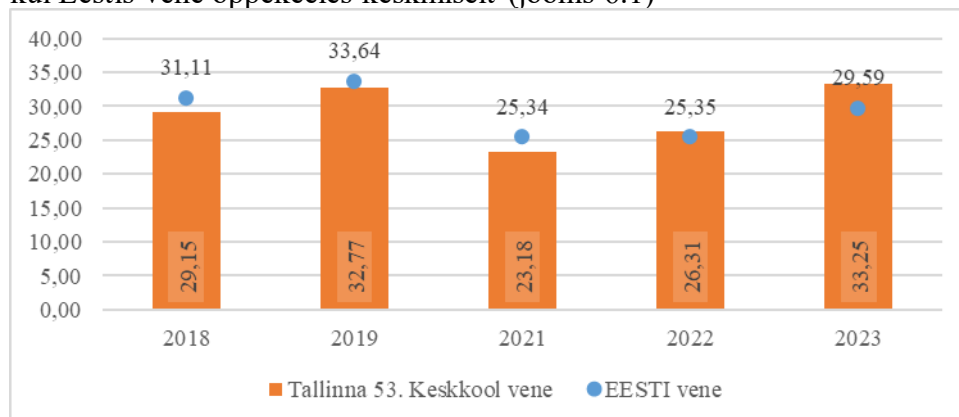
Põhikooli matemaatika lõpueksami keskmine tulemus on koolis olnud Eesti keskmisest madalam, kuid viimasel paaril aastal on keskmine tulemus pisut kasvanud (joonis 6).

Joonis 6. Lõpueksamite tulemused: matemaatika kokku.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

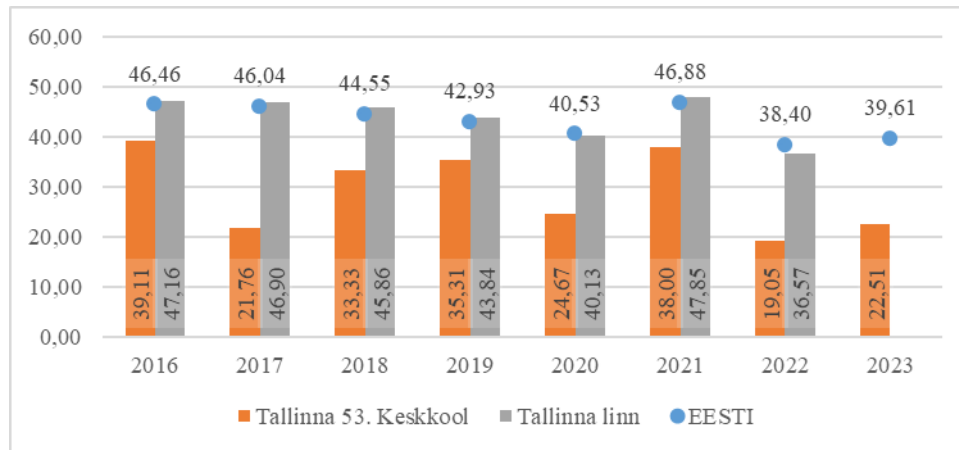
Vene õppekeeles põhikooli lõpetanute Eesti keskmise tulemusega võrreldes saab öelda, et põhikooli lõpetanute matemaatika eksami tulemused on olnud paaril viimasel aastal kõrgemad kui Eestis vene õppekeeles keskmiselt (joonis 6.1)

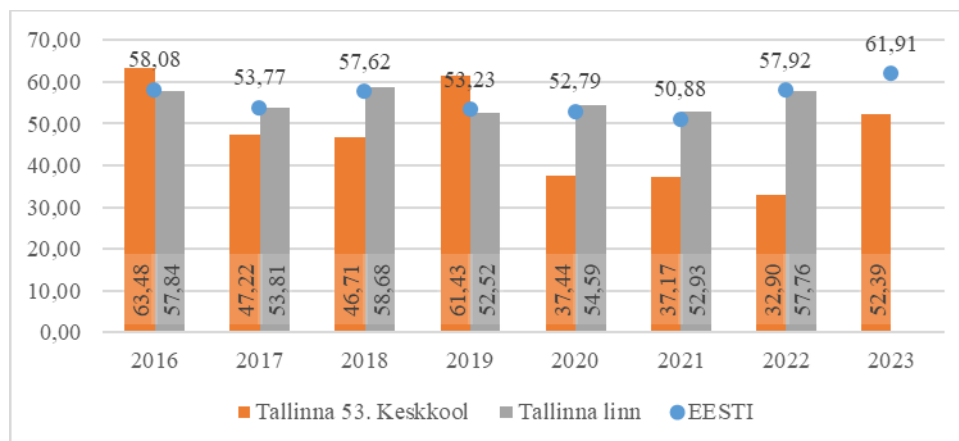
Joonis 6.1. Lõpueksamite tulemused: matemaatika õppekeelte lõikes.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Gümnaasiumi osas varieeruvad kitsa ja laia matemaatika tulemused aastati, kuid üldiselt on läbivalt madalamad kui Eestis ning Tallinnas keskmiselt. Vaid laia matemaatika eksami tulemus on olnud paaril aastal Eesti keskmisest kõrgem (joonised 7 ja 8).

Joonis 7. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte kitsa matemaatika riigieksami tulemus.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 8. Gümnaasiumihariduse omandanud noorte laia matemaatika riigieksami tulemus.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Vestlusel selgitas juhtkond, et üheks põhjuseks, miks gümnaasiumis võivad olla keskmisest madalamad õppetulemused on asjaolu, et üldjuhul lõpetavad gümnaasiumi peaaegu kõik õpilased, kes vastu võeti. Kool väga toetab ja motiveerib kõiki õpilasi gümnaasiumit lõpetama ning õpilasi koolist üldjuhul välja ei visata. Lisaks on varasemaetel aastatel võetud vastu kõik õpilased, kes soovisid gümnaasiumis õppida. Sellel õppeaastal on 10. klasside õpitulemused on paremad, sest koolis karmistati vastuvõtu tingimusi. Välja jäid näiteks kõik õpilased, kellel polnud B1 keeletaset.

Ka õppenõukogus on käsitletud eksamite tulemuste teemat. Sellel õppeaastal on juhtkond enda sõnul tegelenud õpetajate suhtumise ja hoiakutega lastega suhtlemisel.

Ettepanekud pidajale ja direktorile

- 3.5. Tagada, et eesti keele ja eestikeelsetes tundides vastaksid õpilased õpetajale eesti keeles.
- 3.6. Toetamaks õpilaste eesti keele tulemuste paranemist kaaluda põhikoolis täiendavate eestikeelsete tundide sisseviimist ning eestikeelse koolivälise tegevuse pakkumist.
- 3.7. Kasutada õppetegevuses aktiivset suhtlust võimaldavaid õppeviise ja meetoodilisi võtteid, mis arendavad õpilaste eestikeelset sõnavara, väljendus- ja suhtlemisoskust. Kasutada võtteid, mis ergutavad arutelu ja suunavad õpilasi kaasa mõtlema.
- 3.8. Lasta õppijail endil seaduspärasusi avastada. Kaasata kõik õpilased aktiivselt õppetundi, kasutada aktiivõppemeetodeid ja kaasaegseid meetoodilisi võtteid.
- 3.9. Kaasata õpilasi, sõnastades tunni kokkuvõttes, kas ja kuidas eesmärgid täideti. Õpetada õpilasi ennast juhtima.
- 3.10. Võimaldada kommunikatiivset keeleõpet soodustavat füüsilist õppekeskonda.

- 3.11. Pöörata tähelepanu, kas ja kuidas aine- ja keeleõppes arendatakse võrdselt kõiki osaoskusi.
- 3.12. Leida võimalusi õpetajate metoodiliste teadmiste ja keeleoskuse täiendamiseks.
- 3.13. Esitada kooli siseruumides avalikku teavet eesti keeles. Jälgida õigekirja, sh kirjavahemärke kooli dokumentides.

4. Sisehindamine ja kooliarendus eesti keele ja eestikeelse aineõppe tagamiseks

4.1. PGS⁸⁰ sätestab, et koolis tuleb teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Sisehindamisel tuleb selgitada välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostada kooli arengukava. Kooli sisehindamise korra peab kehtestama direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule⁸¹.

Kooli sisehindamise korra on kehtestanud direktor⁸² ja korra kohta on esitanud arvamuse hoolekogu⁸³.

Järelevalves esitas kool sisehindamise aruande aastate 2021-2023 kohta. Sisehindamise aruandes on esitatud tugevused ja parendusvaldkonnad järgmistes valdkondades: eestvedamine ja juhtimine, professionaalne areng, koostöö huvigruppidega, ressursside juhtimine, õppe- ja kasvatusprotsess. 2021-2023 sisehindamise aruandes on toodud parendusvaldkondadena mh välja õpetajate mitterahalise motivatsioonisüsteemi täiendamine ja rakendamine; õpetajate eesti keele taseme tõstmine ja suurem kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide osakaal.

Vestlusel rääkisid juhtkonna esindajad, et õpetajate mitterahalise motivatsioonisüsteemi raames antakse õpetajatele vabu päevi, näiteks on koolivaheajal on koolis nähtud ette kolm tööpäeva. samuti tehakse ühiseid väljasõite. Direktori hinnangul mõjuvad need meetmed mõnele õpetajale positiivselt. Õpetajate eesti keele taseme tõstmiseks räägib juhtkond õpetajatega eesti keeles. Ka koosolekute info on suures osas eesti keeles, kirjad lähevad välja eesti keeles, vajadusel lisatakse tõlge. Osa õpetajatest, kellel pole kvalifikatsiooninõuded täidetud, on läinud õppima ja pakutakse võimalusi täiendada ennast HEV teemadel.

4.2. PGSi⁸⁴ kohaselt tuleb koolil järjepideva arengu tagamiseks koostada kooli arengukava, milles määratakse kooli arengu põhieesmärgid ja põhisuunad. Samuti sätestab seadus⁸⁵, et arengukava ja selle muudatused tuleb valmistada ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava peab kinnitama kooli pidaja või tema volitatud isik. Koolil puudub kehtiv arengukava. Direktori sõnul on see koostamisel.

Järelevalves esitas kool arengukava tegevuskava analüüsi aasta 2023 kohta, mille kohaselt on seatud fookusesse õpetajate ja õpilaste valmidus minna üle eestikeelsele õppele. Analüüsis on toodud välja valdkonnad, eesmärgid ja tegevused.

Arengukava analüüsi kohaselt käisid õppejuhid eelmisel õppeaastal süstemaatiliselt eesti keele tundides ja andsid õpetajatele tagasisidet. Juhtkonna ja õpetaja sõnul tundide külastused toimusid. Tunnikülastuse põhjal tehti õpetajale ettepanekuid ja anti tagasisidet nii

⁸⁰ PGS, § 78 lg 1.

⁸¹ PGS § 78 lg 3.

⁸² Direktori 02.09.2019 käskkiri nr 1-3/150 „Kinnitamine“.

⁸³ Hoolekogu 29.08.2019 protokoll nr 4.

⁸⁴ PGS, § 67 lg 1.

⁸⁵ PGS, § 67 lg 2.

õppematerjalide kui metoodika kohta. Õppealajuhatajad on tundides käinud ka sellel õppeaastal.

Eestikeelsele õppele ülemineku toetamiseks seati eesmärgiks võimaldada õpetajatele eesti keele õpet ja ainealaseid koolitusi. Juhtkond rääkis vestlustel, et õpetajad saavad selle eesmärgi täitmiseks osaleda keelerändes ja alustava õpetaja koolitusel. Sellel õppeaastal on õpetajad saanud osaleda Haridusameti ja Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt pakutud eesti keele koolitusel.

Samuti seati eesmärgiks osaleda erinevates eesti keelt arendavates projektides. Juhtkonna ja õpilaste sõnul saavad nad VeniVidiVici programmis. Vestlusel osalenud õpilased olid vaid mures, et programmis osalemisel võivad nad õppetöös teistest maha jääda.

4.3. Vastavalt määrusele⁸⁶ peab kool koostama õppeaastaks üldtööplaani, milles määratletakse ühe õppeaasta tegevuskava kooli arengukavast, õppekavast, eelmise õppeaasta töö kokkuvõttest ja õppeaasta üldeesmärkidest lähtuvalt. Määrus⁸⁷ sätestab, et üldtööplaani vormistatakse alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele ja igas alapunktis määratakse tegevused, vastutajad ja tähtsused.

Kool esitas 2023/2023. õppeaasta üldtööplaani, mille on kinnitanud direktor⁸⁸. Üldtööplaanis on ühe peamise eesmärgina toodud välja eestikeelsele õppele ülemineku ettevalmistamine. Üldtööplaanis on esitatud õppeaasta tegevuskava lähtuvalt järgmistest valdkondadest: strateegiline juhtimine, personali juhtimine ja koostöö, õppe- ja kasvatustöö. Igas valdkonnas on esitatud eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtsused.

Ühe eesmärgina on toodud, et õpetajatel on valmisolek minna 2024. aastast üle eestikeelsele õppele esimeses ja neljandas klassis. Juhtkond kinnitas, et uueks õppeaastaks on esimestes klassides õpetajad olemas, neljandate klasside jaoks otsitakse veel eesti keele õpetajat. Suur väljakutse on kooli jaoks üleminek eriklassides, ilmselt on eriklass vaja avada ka esimeses klassis.

Üldtööplaanis on ühe tegevusena planeeritud eesti keeles aine õpetamise kontrolli gümnaasiumis ja põhikoolis. Kooli juhtkond kinnitas, et külastab ainetunde ja külastusel hinnatakse mh õppevahendite sobivust.

4.4. Koolil on olemas ka eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava kuni aastani 2030. Tegevuskava sissejuhatusest selgub, et enamikes põhikooli klassides ei olnud sellel õppeaastal eestikeelset tundi peale eesti keele. Tegevuskavas on toodud välja meetmed, millega toetatakse õpilaste ja õpetajate eesti keele arengut: Tallinna Ülikooli vabatahtlike tudengite osalemine algklasside tundides abiõpetajatena; koostöö Mustamäe huvikooliga (käsitöö eesti keeles 3. ja 4. klassidele); KIK, Lehola ja Kultuurirahastuse projektide raames muuseumite külastamine; õpetajate keeleränne; rääkivad seinad; keeleränne ja kavandatud tegevus Tallinna Saksa Gümnaasiumiga.

Juhtkond selgitas, et koolis on praegu üks abiõpetaja ametikoht, abis käivad tudengid, kes annavad tunde kolmandas klassis (inimeseõpetus, matemaatika). Mustamäe Huvikooliga on koostööprojekt käima läinud, õpilased käivad seal üks kord nädalas käsitöö tunnis. Õpetajate keeleränne Kultuurirahastuse projektid ka töötavad. Koolis on loodud rääkivad seinad eesti

⁸⁶ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁸⁷ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5.

⁸⁸ Direktori 01.09.2023. a käskkirj nr 1-3/35.

keeles. Tallinna Saksa Gümnaasiumiga koostöö toimib: näiteks on ühine spordipäev, õpilaste kirjavahetus, õpetajate ühised koolitused.

Õpetajate keeleõppe ja eesti keeles õpetamise toetamiseks planeeritakse ülemineku tegevuskava kohaselt LAK-õppe koolitusi ja osalemist stažeerimisprogrammis. 2030. aastaks planeeritakse muuta õppekeskkond täielikult eestikeelseks.

Juhtkonna sõnul osalevad õpetaja võimalusel LAK-õppe koolitustel. Koolis õpetab hetkel eestikeelne loodusõpetuse õpetaja Saksa Gümnaasiumist.

Õppekeskkonna muutmiseks eestikeelseks on koolil plaan uuest õppeaastast tuua Saksa Gümnaasiumi üks esimene klass oma majja õppima. Samuti on plaan 2024/2025. õppeaastast viia esimesed ja neljandad klassid koos neljandale korrusele, et luua seal eestikeelset keskkonda.

Ülemineku tegevuskava kohaselt rakendub 2024/2025. õppeaastal 1. ja 4. klassis varajase keelekümbelse mudel. 4. klassis tagatakse emakeele tugi. 1. klass alustab õppimist eesti keele kui teise keele ainekava ja 4. klass jätkab õppimist eesti keele kui teise keele ainekava alusel. Et kohanemine eestikeelse aineõppega oleks lihtsam, suurendatakse I trimestril eesti keele tundide arvu ning vähem tegeletakse põhjalikumalt keeleoskust eeldavate õppeainetega.

Vestlusel rääkisid kooli juhtkonna esindajad, et neljandas klassis keeleteo tagamiseks jäävad praegused klassijuhatajad, kel pole nõutavat C1 keeletaset, abiõpetajateks. Kool on linnalt taotletud abiõpetaja ametikohti.

Juhtkonna sõnul saavad järgmisel õppeaastal olema õpikud nii eesti kui vene keeles, et vanematel oleks kodus kergem last toetada. Esimestes klassides on plaanis võtta kasutusse keelekümbelse õpikud. Kui ilmneb, et lapsed ja õpetajad on valmis, pakub kool võimalust minna üle eesti keele ainekava alusel õpetamisele.

3. klassidele rakenduvad tegevuskava lisa kohaselt alates märtsist 2024 täiendavad meetmed eesti keele omandamiseks: loodusõpetuse tund on üks kord nädalas eesti keeles; üks kord nädalas kunstiring eesti keeles; kolm korda nädalas rütmika tund eesti keeles; kogupäevakooli raames kunsti- ja käsitööring; väikeklassis kunsti ring 1 kord nädalas ja kehaline kasvatus üks kord nädalas eesti keeles.

Aprillist alates on juhtkonna väitel kolmandates klassides eesti keeles loodusõpetus ja kunstiring. Koolil on plaanis juuni alguses korraldada laager, kus on palju erinevaid eestikeelseid tegevusi. Kogupäevakooli veel koolis alustatud pole. Eriklassis on eesti keeles kunst ja kehaline kasvatus.

Ettekirjutused pidajale:

4.5. Tulenevalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 67 lõikest 1 tagada, et koolis koostatakse järjepideva arengu tagamiseks kooli arengukava. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.